

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 9513100172
Dátum vydania rozhodnutia: 24.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9513100172.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Aleny Šiškovéj, JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martina Piovartsyho, v trestnej veci obvineného T. U. a spol. pre pokračovací prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a iný trestný čin, na verejnom zasadnutí konanom 24. mája 2017 v Bratislave o dovolaniach obvinených T. U., O. S. a W. Y. proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2016, sp. zn. 5 To 6/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie obvinených T. U., O. S. a W. Y. zamieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica zo 16. septembra 2015, sp. zn. BB - 3T 30/2013, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 10. novembra 2016, sp. zn. 5 To 6/2016, bol obvinený T. U. uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. pre skutok uvedený v bodoch I./, II./, III./, IV./, V./ rozsudku najvyššieho súdu a zo spáchania pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods.1, ods. 2 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. pre skutok pod bodmi I./, V./ rozsudku najvyššieho súdu. Obvinený O. S. bol uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. pre skutok uvedený pod bodmi II./, III./, IV./, VI./, VII./, VIII./ rozsudku najvyššieho súdu a zo spáchania pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. pre skutok uvedený pod bodmi VI./, VII./ rozsudku najvyššieho súdu. Obvinený W. Y. bol uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v bodoch IV./, V./, VII./, VIII./ rozsudku najvyššieho súdu (v bodoch IV./, V./, VII./ vykonaný spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák.) a zo spáchania pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods.1, ods. 2 Tr. zák. v bodoch V./, VII./, VIII./ rozsudku najvyššieho súdu (v bodoch V./, VII./ vykonaný spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák.).

Za tieto trestné činy boli všetci traja obvinení odsúdení podľa § 329 ods. 2 Tr. zák. za použitia § 38 ods. 2, § 36 písm. j/, § 37 písm. h/, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/, § 41 ods. 1 Tr. zák. zhodne na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky. Všetci traja obvinení boli postupom podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody zaradení do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Najvyšší súd zároveň podľa § 56 ods. 1 Tr. zák. uložil obvinenému T. U. peňažný trest vo výmere 200 €, obvinenému O. S. peňažný trest vo výmere 350 € a obvinenému W. Y. peňažný trest vo výmere 500 €. Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu bol obvinenému T. U. ustanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 mesiace, obvinenému O. S. náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiace a obvinenému W. Y. náhradný trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace. Najvyšší súd zároveň podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. všetkým trom obvineným zhodne uložil trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze výkonu zamestnania povolania, funkcie alebo takých činností, ktoré sú spojené s výkonom právomoci verejného činiteľa vo výmere 5 rokov.

Proti označenému rozsudku najvyššieho súdu podali obvinení T. U., O. S. a W. Y. prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/ Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“), lebo rozhodnutím odvolacieho súdu a v konaní, ktoré mu prechádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 317 ods. 1, § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 7, ods. 10, ods. 12, ods. 19, § 7 ods. 1, § 119 ods. 2, § 199 ods. 3 Tr. por. a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) v ich neprospech. V podanom dovolaní v podstate zhodne ako i v odvolaniach namietali:

- nezákonnosť uznesení o začatí trestného stíhania (body 5-9 dovolania), s doplnením, že odvolací súd - najvyšší súd sa k nezákonnosti uznesení o začatí trestného stíhania nevyjadril;
- nezákonnosť príkazov na použitie ITP (body 12-52, body 12-29 úplne zhodne s odvolaním a body 31, 34-35) s konštatovaním, že neboli odtajnené rozhodnutia sudcu o tajnom sledovaní a materiály, ktoré boli podkladom na rozhodnutia o tajnom sledovaní s vyslovením záveru, že súd prvého stupňa nepostupoval správne, keď vykonal dôkazy - prehratie obrazovo-zvukových záznamov, pretože z nelegálnych príkazov nemôžu vzniknúť zákonné dôkazy;
- nezákonnosť inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“), ktorá viedla a skončila ich trestné stíhanie (body 53-109, 125-126, body 53-59, 61-92, 94-101 - úplne zhodne ako v odvolaní);
- v ďalšom (body 110-124) podrobne a kriticky analyzovali právne závery odvolacieho súdu s konštatovaním, že rozsudok najvyššieho súdu je arbitrárny a nepreskúmateľný, pričom ponúkli vlastné skutkové i právne závery a vlastné hodnotenie dôkazov odlišné od záverov súdu prvého i druhého stupňa.

Prokurátor sa na verejnom zasadnutí k dovolaniu obvinených vyjadril v tom smere, že sa pridržiava všetkých rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového súdu, ako aj právnej argumentácie, v nich uvedenej. Za podstatu dovolania považuje legalitu inšpekcie ministerstva vnútra, ktorá je daná - ako to vyplýva zo stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu. V závere navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvinených podľa § 392 Tr. por. zamietol, keďže dôvody nie sú preukázané.

Obhajca obvinených na verejnom zasadnutí v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. poukázal na jedno z najnovších rozhodnutí ústavného súdu, konkrétne nález z 2. februára 2016, sp. zn. III. ÚS 490/2015, nadväzujúci na prechádzajúci nález ústavného súdu, v ktorom sa o.i. uvádza: „...ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že akékoľvek následné zisťovanie konkrétnej osoby zákonného sudcu nič nemení na jeho nepreskúmateľnosti od samého začiatku ...“. V rámci konečného návrhu žiadal, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. rozsudkom vyslovil, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bol porušený zákon (v už vyššie uvádzaných ustanoveniach) v neprospech obvinených, aby podľa § 386 Tr. por. napadnutý rozsudok v spojení s rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok zo 16. septembra 2015, sp. zn. BB - 3T 30/2013, zrušil a následne podľa § 388 ods. 1 Tr. por. aby prikázal vec prvostupňovému súdu v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť, avšak v zmysle § 388 ods. 2 Tr. por. v inom zložení senátu.

Najvyšší súd ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné

podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolania (ďalej už len „dovolanie“, nakoľko je zhodné vo vzťahu k všetkým obvineným) boli podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobami oprávnenými (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), zároveň spĺňajú i obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a obvinení pred podaním dovolania využili svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne zistil, že dovolanie obvinených T. U., O. S. a W. Y. nie je opodstatnené, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania.

V prvom rade najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle § 385 Tr. por. je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu prechádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol najvyšší súd oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu prechádzajúceho konania nad rámec návrhu dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomoci vyplývajúcej zo zákona (§ 385 Tr. por.) a z čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit', a to s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca (v mene obvineného), že najvyšší súd je viazaný návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Tr. por.). Preto najvyšší súd podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľov, zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Tr. por., bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

+ + +

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinení v dovolaní argumentovali vecne, nie však relevantne, že orgány činné v trestnom konaní im neodtajnili svoje dokumenty a nezabezpečili resp. nepožiadali sudcu pre prípravné konanie o odtajnenie ním vydaných namietaných rozhodnutí (príkazov) o tajnom sledovaní. Neodtajnenie rozhodnutí sudcu na tajné sledovanie im podľa nich natrvalo znemožnilo reálnu a účinnú obhajobu. Obvinení v dovolaní ďalej tvrdili, že pokiaľ nie sú odtajnené rozhodnutia sudcu na tajné sledovanie a materiály inšpekčnej služby ministerstva vnútra, ktoré boli podkladom rozhodnutí na tajné sledovanie, trvalo sa nevedia reálne a účinne brániť a argumentovať, prečo sa tieto nevzťahujú na ich osoby. Preto nemohli namietat' naplnenie zákonných podmienok (zásada legality, zásada legitimity a zásada proporcionality) proti ich osobám (str. 8-11 dovolania).

Dovolatelia argumentujú tak, ako keby rozhodnutia sudkyne pre prípravné konanie zo 14. septembra 2008, sp. zn. BB-ŠS-V-459-01/08-NTK, a zo 14. septembra 2008, sp. zn. BB-ŠS-V-460-01/08-NTT (príkazy na použitie ITP), boli pred nimi a ich obhajcami utajované, čo ale nie je pravda. Obvinení a aj ich obhajcovia mali možnosť s týmito príkazmi sa oboznámiť (viď č. l. 798, 808, 961, 963 - už v prípravnom konaní a následne i na hlavnom pojednávaní vykonanom 4. augusta 2015, č. l. 1199), a teda boli a sú im známe dôvody, pre ktoré rozhodla sudkyňa pre prípravné konanie o použití ITP. Najvyšší súd preto nemôže akceptovať tvrdenie obvinených uvedené napr. v bode 34 dovolania, že z dôvodu neodtajnenia uvedených rozhodnutí nemali možnosť namietat' a brániť sa proti tvrdeniam uvedeným v príkazoch. Ich argumenty by boli prijateľné iba vtedy, ak by príkazy na použitie ITP boli pred nimi utajené počas celého trestného konania a keby nemali možnosť sa s nimi vôbec oboznámiť. Tým, že doposiaľ neboli príkazy na použitie ITP odtajnené pre verejnosť, ale boli odtajnené pre obvinených a ich

obhajcov (viď vyššie), nemohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces porušením práva na obhajobu, pretože verejnosť nie je stranou ani subjektom trestného konania.

Pokiaľ obvinení namietali, že neboli odtajnené podklady inšpekčnej služby, na základe ktorých príslušná sudkyňa pre prípravné konanie vydala príkazy na použitie ITP, k tomu najvyšší súd poznamenáva nasledovné:

Zákonnosť a procesná použiteľnosť informácií získaných použitím ITP sa odvodzuje od zákonného rozhodnutia príslušného orgánu (v tomto prípade sudkyne pre prípravné konanie) o použití ITP a nie od operatívnych či spravodajských informácií, ktoré viedli sudkyňu pre prípravné konanie k vydaniu príkazov na použitie ITP. Rozhodnutie sudkyne pre prípravné konanie - vydanie príkazov na použitie ITP - nie je rozhodnutím o vine, ale je podkladom na použitie jedného z viacerých procesných prostriedkov, slúžiacich na odhaľovanie trestnej činnosti a jej prípadných páchatel'ov. Najvyšší súd nepovažuje za prijateľné, aby podmienkou na vyslovenie zákonnosti príkazu na použitie ITP bolo preskúmavanie podkladov slúžiacich sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie aj obhajobou. Sudca pre prípravné konanie (nie obvinený, obhajca a ani prokurátor) a jeho prieskum predloženého materiálu je garantom, že použitie ITP je opodstatnené.

Rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie, ktorým umožní použitie ITP, musí byť náležite odôvodnené tak, aby bolo zrejmé, ktoré skutočnosti odôvodňujú naplnenie podmienok zásahu do práva na súkromie. Odôvodnenie musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam a musí dostatočne objasňovať skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby sa zachádzalo do všetkých detailov veci. Preskúmateľnosť dôvodnosti vydania príkazu na použitie ITP si vyžaduje relevantnú a dostatočne špecifickú argumentáciu, ktorá poskytuje vysvetlenie, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky na jeho vydanie. To ale neznamená, že v odôvodnení príkazu na použitie ITP musia byť odtajnené všetky informácie (obsahujúce napr. mená informátorov) z predloženého podkladového materiálu. Taktiež to neznamená, že obhajoba má oprávnenie overovať pravdivosť informácií (podkladov) predložených sudcovi pre prípravné konanie pred rozhodnutím o vydaní či nevydaní príkazu na použitie ITP. Na to je určený sudca pre prípravné konanie ako garant tohto procesu. Ak by platili opačné úvahy obhajoby v tomto smere, potom by zákonite došlo až k odtajneniu informátorov a predmetom dokazovania v súdom konaní by bolo zistenie a overenie pravdivosti ich tvrdení len za tým účelom, či neklamali, keď informovali o „možnej trestnej činnosti“. Títo informátori (takmer nikdy) nevystupujú v ďalšom konaní ako svedkovia, ich tvrdenia slúžia len polícii na odhalenie trestnej činnosti a ich páchatel'ov a sudcovi pre prípravné konanie len na rozhodnutie o použití ITP, nie však na preukazovanie viny obvineným.

V prípade, ak podkladový materiál obsahuje operatívne (či spravodajské) informácie získané vlastnou operatívnou činnosťou príslušných pracovníkov (kriminálka), potom by podľa úvah obhajoby bolo zrejme nevyhnutné vypočítať operatívnych pracovníkov k tomu ako, kde a kedy získali informácie naznačujúce podozrenie z trestnej činnosti, aby tak mohla aj obhajoba preskúmať zákonnosť a opodstatnenosť vydania príkazu na použitie ITP.

Takýto postup navrhovaný obhajobou - odtajnenie podkladov slúžiacich sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie o použití ITP - je podľa názoru najvyššieho súdu neprijateľný nielen v podmienkach Slovenskej republiky, ale predpokladane aj vo všetkých demokratických krajinách, a to preto, že by to odporovalo samotnej podstate vyhľadávania trestnej činnosti, mohlo by to viesť až k deštrukcii práce polície pri odhaľovaní trestnej činnosti, a preto, že rozhodnutie o použití ITP v žiadnom prípade nie je rozhodnutím o vine či nevine páchatel'a prípadného trestného činu, ale len procesným prostriedkom slúžiacim na odhaľovanie trestnej činnosti a jej prípadných páchatel'ov.

V súvislosti s vyššie uvedeným paradoxne vyznieva obsah trestného spisu a tam založené materiály (podklady) na č.l. 1-62, ktoré odkrývajú pozadie vyhľadávania trestnej činnosti a ako také podľa názoru najvyššieho súdu sú v trestnom spise nadbytočné, pretože ich dôkazná hodnota (pre účely rozhodnutia o vine či nevine páchatel'ov) je nulová a dokumentačne odôvodňujú len začatie trestného stíhania vo veci a

obsahovo nepochybne i vydanie príkazov na vydanie ITP.

Neodtajnenie príkazu na použitie ITP (v predmetnej veci príkazov na vyhotovenie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov) za účelom jeho založenia do spisu ako neutajovanej prílohy a za účelom jeho vykonania na hlavnom pojednávaní resp. verejnom zasadnutí aj za prítomnosti verejnosti, pokiaľ mal obvinený alebo jeho obhajca v priebehu trestného stíhania možnosť s týmto sa oboznámiť, a neodtajnenie kriminálneho alebo spravodajského zväzku predkladaného príslušnému orgánu verejnej moci (v predmetnej veci sudkyňi pre prípravné konanie) ako podkladový materiál, slúžiaci sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie o použití ITP, podľa názoru najvyššieho súdu nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

So zreteľom na to najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

+ + +

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. obvinení v dovolaní vecne, nie však relevantne uviedli, že na hlavnom pojednávaní nemali byť vykonané obrazovo zvukové záznamy získané použitím ITP, nakoľko samotné príkazy na použitie ITP (viď vyššie) sú nezákonné. „Nezákonné príkazy už samy o sebe automaticky a bez ďalšieho zakladajú nezákonnosť samotných obrazovo-zvukových záznamov vyhotovených na ich základe.“ (str. 7 dovolania).

K zákonosti príkazov na použitie ITP sa už podrobne vyjadril odvolací súd na str. 29-44 svojho rozsudku, ktoré právne závery dovolací súd akceptuje a odkazuje na ne bez potreby opakovať tam uvedené, najmä ak dovolacie argumenty sú takmer zhodné ako argumenty odvolacie.

Pokiaľ obvinení opakovane poukázali na to, že príkazy sú nezákonné už len preto, že v nich chýba titul, meno a priezvisko sudcu pre prípravné konanie, k tomu možno doplniť nasledovné:

Je faktom, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo svojich nálezoch III. ÚS 97/2012 a III. ÚS 490/2015 vyslovil, že neuvedenie mena a funkcie sudcu v súhlasoch na použitie ITP je takým nedostatkom týchto súhlasov, ktorý „zbavuje sťažovateľa presvedčivej záruky, že o zásahu do práv spojených s jeho súkromím rozhodol zákonný sudca.“

Ústavný súd však riešil iný prípad (konanie podľa zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov) a najmä posudzoval iné okolnosti prípadu. Z označených náleзов ústavného súdu sa dá zistiť, že príslušný sudca vydal tzv. „formulárové“ súhlasy na použitie ITP, ktoré s veľkou pravdepodobnosťou pripravil žiadateľ a sudca len doplnil chýbajúce údaje a podpísal ich. Nielen žiadosti o súhlas na použitie ITP, ale aj samotné súhlasy na použitie ITP neboli riadne odôvodnené a obsahovali i formálne nedostatky (viď označené nálezy ústavného súdu). Je preto úplne pochopiteľné, že ústavný súd vyslovil porušenie práv sťažovateľa, a to aj práva na zákonného sudcu.

V predmetnej veci však rozhodnutia sudkyne pre prípravné konanie boli náležite odôvodnené, boli vydané v súlade so všetkými podmienkami uvedenými v ust. § 114 Tr. por., a teda celkom zjavne nešlo o „formulárové“ rozhodnutie vypracované už žiadateľom.

Odvolací súd vyslovil (str. 32-33 jeho rozsudku), že neuvedenie titulu, mena a priezviska sudcu v príkazoch na použitie ITP predstavuje formálnu chybu príkazu, ktorá ale nespôsobuje nezákonnosť príkazov. Dovolací súd považuje takýto záver za správny, pretože zodpovedá koncepcii materiálneho právneho štátu, ktorá zahŕňa požiadavku na obsahovú a hodnotovú kvalitu právneho predpisu najmä zákona, ktorý má zabezpečiť primeranosť použitého právneho prostriedku implementovaného vo zvolenej legislatívnej regulácii vo vzťahu k legislatívnemu cieľu sledovaného zákonodarcom (zákonodarcom deklarovanému účelu právnej regulácie) a súlad zvoleného legislatívneho opatrenia s

ústavnými princípmi a demokratickými hodnotami vytvárajúcimi koncept materiálneho právneho štátu. Prísne kritéria pri uplatňovaní princípu právneho štátu musia platiť pre obsah právneho predpisu, t.j. predovšetkým toho, ktorým sa zasahuje do základných práv a slobôd. Orgán aplikácie práva sa tak môže, ba dokonca musí odchyliť od doslovného znenia právneho textu v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje požiadavka ústavne konformného výkladu (primerane PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 32/95, II. ÚS 50/01, I. ÚS 117/07, PL. ÚS 814/98, PL. ÚS 32/95).

Namietaný formálny nedostatok príkazov na použitie ITP svojou dôkaznou aktivitou napravil odvolací súd (č. l. 1452) s tým, že bolo nespochybniteľne preukázané, že príkazy vydal v súlade so zákonom na to určený a oprávnený orgán verejnej moci - sudkyňa pre prípravné konanie, čím bola dodržaná zásada judiciality. Treba si uvedomiť, že trestné konanie predstavuje od svojho začiatku až po koniec organický celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov realizáciou garancií na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov môžu a majú naprávať, resp. korigovať prípadné predchádzajúce pochybenia týkajúce sa aj porušenia základných práv a slobôd (I. ÚS 21/2000, I. ÚS 74/2001, I. ÚS 290/2016).

Ochrana práv obvineného nemôže byť len prísne formálna (vychádzajúca iba z doslovného znenia právneho predpisu upravujúceho, to ktoré právo). Každé právo obvineného a tomu zodpovedajúca povinnosť orgánov verejnej moci postupovať tak, aby toto právo bolo dodržané má vždy zároveň aj materiálny obsah vyjadrený účelom a cieľom právneho predpisu. Preto je prípustné a napokon i potrebné konvalidovať prípadné formálne pochybenie orgánu verejnej moci v úvodnej fáze konania v ďalšom procesnom postupe, ak tým bude naplnený materiálny rozmer príslušného právneho predpisu. S ohľadom na to, i keď v určitom štádiu konania došlo k nesprávnemu procesnému postupu (v tomto prípade v príkazoch chýba titul, meno a priezvisko oprávneného orgánu verejnej moci) tento nedostatok bol v ďalšom - odvolacom konaní napravený overením subjektu oprávneného na vydanie príkazov na použitie ITP.

Dovolací súd rešpektujúc koncepciu materiálneho právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy) uzatvára, že hoci postup sudkyne pre prípravné konanie pri vydaní príkazov na použitie ITP nebol formálne perfektný, keď v príkazoch chýba úplné označenie orgánu, o ktorého rozhodnutie ide - § 181 ods. 1 písm. a/ Tr. por., čo ale neznamená absolútnu nezákonnosť príkazov na použitie ITP a ani to, že zásah do práva na súkromie dotknutých osôb (len z dôvodu formálneho nedostatku pri naplnení materiálnych predpokladov) odporuje zásadám legality, legitimacy a proporcionality (k tomu podrobne vid' rozsudok odvolacieho súdu). Na dokreslenie možno uviesť, že aj rozsudok (uznesenie) má svoju formálnu podobu, okrem iného musí obsahovať - označenie súdu, o ktorého rozsudok ide, mená a priezviská sudcov a prísediacich, ktorí sa na rozhodnutí zúčastnili - § 163 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku. V prípade ak by v rozsudku absentovalo uvedenie titulu, mena a priezviska sudcu v mieste kde bol rozsudok sudcom podpísaný išlo by síce o formálny nedostatok tohto rozhodnutia, ktorý ale, podľa názoru najvyššieho súdu, nespôsobuje absolútnu nezákonnosť rozsudku, ale len jeho formálnu a napravitelnú nedokonalosť.

Z uvedeného vyplýva, že príkazy na použitie ITP v predmetnej veci považuje dovolací súd za spôsobilé procesné prostriedky umožňujúce polícii legálne použitie ITP, a preto i výsledky plynúce z ITP a vykonané na hlavnom pojednávaní i verejnom zasadnutí považuje dovolací súd za plnohodnotné dôkazy, preukazujúce priebeh skutkového deja. Prvostupňový súd preto nepochybil, keď na hlavnom pojednávaní oboznámil obrazovo-zvukové záznamy.

Chýbajúci titul, meno a priezvisko príslušného orgánu na príkaze na použitie ITP je síce formálnym nedostatkom tohto príkazu v zmysle § 181 ods. 1 písm. a/ Tr. por., ktorý ale pri perfektnom postupe podľa § 114 Tr. por. a pri naplnení všetkých materiálnych predpokladov na vydanie príkazu na použitie ITP (v predmetnej veci sa tak stalo) nespôsobuje jeho absolútnu nezákonnosť, a teda nie je takým nedostatkom tohto rozhodnutia a ani procesného postupu, ktorý by bez ďalšieho vylúčil použiteľnosť informácií získaných prostredníctvom ITP na základe takéhoto príkazu, najmä ak v ďalšom konaní bolo spoľahlivo preverené, že príkaz bol vydaný subjektom na to oprávneným. Podľa názoru najvyššieho

súdu by opak odporoval koncepcii právneho štátu.

Preto nepochybil súd prvého stupňa, keď na hlavnom pojednávaní vykonal obrazovo-zvukové záznamy a nepochybil ani odvolací súd, keď tieto akceptoval ako plnohodnotné dôkazy preukazujúce vinu obvinených. So zreteľom na uvedené najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Obvinení v dovolaní argumentovali aj nezákonnosťou uznesení o začatí trestného stíhania (viď vyššie), avšak túto skutočnosť nepodradili pod žiadny dovolací dôvod. Najvyšší súd sa môže len domnievať, že mali na mysli dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., keďže podľa dovolateľov „od nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania vo veci sa odvíja celý ďalší proces.“

K tomu najvyšší súd poznamenáva:

Predložený trestný spis na č. l. 1-62 obsahuje podkladové operatívne materiály, ktoré zreteľne a bez najmenších pochybností preukazujú podozrenie zo spáchania trestnej činnosti „doposiaľ nestotožnenými osobami.“ Existencia takéhoto podozrenia vylučuje možnosť postupu polície podľa § 197 ods. 1, ods. 2 Tr. por., a preto bolo zo zákona obligatórnou povinnosťou polície postupovať podľa § 199 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého: „Ak nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1, ods. 2, policajť začne trestné stíhanie ...“ a tiež v súlade s ustanovením § 199 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého: „Policajť postupuje primerane podľa odseku 1, ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich začatie trestného stíhania dozvie inak ako z trestného oznámenia.“

Najvyšší súd nepovažuje za nevyhnutné akademicky vysvetľovať dovolateľom prečo sa mýlia, keď uznesenia o začatí trestného stíhania považujú za nezákonné, pretože opodstatnenosť začatia trestného stíhania vo veci je nad všetky pochybnosti zrejmá práve zo spisu (č. l. 1-62). Úvahy dovolateľov o „kolektívnej vine všetkých colníkov“ považuje dovolací súd za neprijateľné, keďže nešlo o uznesenie o vznesení obvinenia, ale o začatie trestného stíhania vo veci, ktoré ako také bolo prvým (v tomto prípade) procesným prostriedkom slúžiacim orgánom činným v trestnom konaní na obstarávanie a vykonávanie dôkazov podľa Trestného poriadku. Keďže uznesenia o začatí trestného stíhania vo veci obsahujú všetky náležitosti podľa § 199 ods. 3 Tr. por., dovolací súd si neosvojil argument dovolateľov o nezákonnosti uznesení o začatí trestného stíhania, a preto ani tieto argumenty obvinených nepovažoval za odôvodňujúce danosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Pokiaľ obvinení v dovolaní prezentovali nezákonnosť inšpekčnej služby ministerstva vnútra a opäť svoje argumenty nepodradili pod žiadny dovolací dôvod, najvyšší súd sa predpokladane domnieva, že mali na mysli dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

K tomu je potrebné uviesť nasledovné:

V predmetnej veci si procesne činný dovolací senát najvyššieho súdu osvojil stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu číslo Tpj 62/2015 z 29. septembra 2015 (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2015), podľa ktorého:

I. Okolnosť, že inšpekčná služba Policajného zboru je nariadením ministerstva vnútra zaradená aj do organizačnej štruktúry ministerstva vnútra ako úrad inšpekčnej služby ministerstva vnútra v rámci sekcie kontroly a inšpekčnej služby ministerstva vnútra, je výrazom podriadenosti Policajného zboru ministrovi vnútra Slovenskej republiky (§ 6 ods. 1 <. zákona č. 171/1993 Z. z. <. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov - ďalej len "zákon o Policajnom zbore") a možnosti ministra vnútra určiť, že službu alebo útvar Policajného zboru nebude riadiť prezident Policajného zboru, ale bude riadená "inak" (§ 6 ods. 2 <. naposledy označeného zákona). Také zaradenie nič nemení na tom, že inšpekčná služba je súčasťou Policajného zboru ako služba aj útvar tohto zboru (§ 4 ods. 1 <., ods. 2 <. zákona o Policajnom zbore) a pri činnosti inšpekčnej služby ide o výkon pôsobnosti (plnenie úloh) Policajného zboru pri odhaľovaní a vyšetrowaní trestných činov (§ 2 ods. 1 písm. b <./ a <.dD./ zákona o Policajnom zbore), a to prostredníctvom policajtov (§ 7 ods. 1 <. zákona o Policajnom zbore).

II. Výšetrovateľ Policajného zboru, služobne zaradený do inšpekčnej služby, je policajtom v zmysle § 10 ods. 8 písm. a <./ Tr. por. a poverený príslušník Policajného zboru, služobne zaradený do inšpekčnej služby, je policajtom v zmysle § 10 ods. 8 písm. c <./ Tr. por.

III. Žiadosť o súhlas s používaním informačno-technických prostriedkov podľa zákona o ochrane súkromia pred odpočúvaním (zákon č.166/2003 Z.z. < v znení neskorších predpisov), podávaná prostredníctvom inšpekčnej služby, je podávaná Policajným zborom, a ak je jej vyhovené, informačnotechnický prostriedok je používaný Policajným zborom (§ 2 ods. 2, § 4 ods. 4 naposledy označeného zákona).

IV. Riadenie v zmysle § 6 < zákona o Policajnom zbore ani riadiace vzťahy v rámci ministerstva vnútra sa netýkajú trestno-procesných vzťahov, upravených Trestným poriadkom, v rámci ktorých ide o vzťah vyšetrovateľa a prokurátora (§ 230 < a iné Tr. por.).

V. Okolnosť, že vo veci bol činný policajt ako vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru (§ 10 ods. 8 písm. a/, písm. c <./ Tr. por.), aj keď je obvineným príslušník policajného zboru, nie je dôvodom na zrušenie rozsudku v odvolacom alebo dovolacom konaní, alebo dôvodom na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi v zmysle § 244 ods. 1 písm. h <./ Tr. por. Takým dôvodom však môže byť (samostatne alebo v spojení s inými okolnosťami) konkrétna chyba postupu vyšetrovateľa.

VI. Efektívnosť vyšetrovania trestného činu (a teda ani zistenie, resp. obvinenie jeho páchatela) v predsúdnom konaní nie je predmetom súdneho prieskumu a v tejto súvislosti nie je možné zabezpečiť ochranu práv poškodeného prostredníctvom všeobecného súdu, postupom podľa Trestného poriadku. To platí bez ohľadu na možnosť poškodeného obrátiť sa v tomto smere na Ústavný súd Slovenskej republiky alebo na Európsky súd pre ľudské práva.

K citovanému stanovisku sa žiada poznamenať, že uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 5Tdo/42/2015 (z ktorého odôvodnenia vychádzali vyššie uvedené právne vety stanoviska), bolo napadnuté ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd 21. januára 2016 uznesením, sp. zn. II. ÚS 37/2016, odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V odôvodnení ústavný súd uviedol, že sťažnosťou napadnuté uznesenie podrobil dôslednému prieskumu s ústavnoprávneho hľadiska, pričom dospel okrem iného k záveru, že sťažovateľom uvádzané skutočnosti (sťažovateľ poukazoval tiež na použitie dôkazov zo strany inšpekcie) nijako v okolnostiach preskúmvanej veci neindikujú také pochybnosti v samotnom uznesení najvyššieho súdu, ktoré by vytvorili priestor na možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

S ohľadom na uvedené pre dovolací súd (v predmetnej veci zastúpený konajúcim senátom) je otázka „nezákonnej inšpekcie ministerstva vnútra“ prijatým stanoviskom trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vyriešená, a to bez ďalších možných úvah, či špekulácií. Preto ani tento argument obvinených najvyšší súd neprijal a nepovažoval za akceptovateľný na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., a ani iného do úvahy prichádzajúceho dôvodu dovolania.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (inými slovami, ak dôkazy boli vykonané nezákonným spôsobom). Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by svojou povahou a závažnosťou malo zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. len vtedy, ak má resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že žiadny v dovolaní predložený argument obvinenými nespĺňa predpoklady na vyslovenie pozitívneho záveru o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

+ + +

Dovolatelia žiadnymi konkrétnymi a ani všeobecnými argumentmi nevysvetlili, čím je podľa nich naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Obsah dovolania (v žiadnej časti, hoci je označený dovolací dôvod formálne uvedený v bode 112 dovolania) nezodpovedá a ani sa nepribližuje dovolateľmi deklarovaneému dovolaciemu dôvodu. Najvyšší súd tak nemá žiadny priestor a ani možnosti na prezentovanie vysvetľujúcej právnej argumentácie, a preto len pripomína, že v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.), ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Tr. por. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené tzn., či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva, preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd meniť skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinení T. U., O. S. a W. Y. spáchali trestné činy tak ako sú uvedené v rozsudku odvolacieho súdu. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení konania všetkých troch obvinených ako pokračovacieho prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. a pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označených trestných činov. Z uvedeného vyplýva, že ani tento dovolací dôvod nebol naplnený.

+ + +

Obvinení v dovolaní taktiež vyslovili „nespokojnosť“ s rozhodnutím odvolacieho súdu a najmä s jeho odôvodnením (body 110-124 dovolania), keď uviedli: „napadnuté rozhodnutie považujeme za nepreskúmateľné pre nedostatok transparentných dôvodov“ (str. 23 dovolania), „odvolací súd ponechal úplne bez povšimnutia našu vecnú a zrozumiteľnú argumentáciu, prečo inšpekčná služba Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nemohla vyšetrovať nás colníkov...“ (str. 23 dovolania), „odvolací súd sa vôbec nezaoberal našimi podrobnými právnymi argumentáciami k neústavnosti a nezákonnosti inšpekčnej služby...“ (str. 21 dovolania), „považujeme rozhodnutie odvolacieho súdu za svojvoľné a nepreskúmateľné“ (str. 20 dovolania), „odvolací súd ponechal úplne bez povšimnutia závažnú námietku nezákonnosti začatia trestného stíhania...“ (str. 3-4 dovolania).

Podľa § 371 ods. 7 Tr. por.: „Dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.“ S ohľadom na znenie citovaného zákonného ustanovenia najvyšší súd nemôže podradiť „nespokojnosť“ dovolateľov s odôvodnením, dovolaním napadnutého rozsudku, pod žiadny dovolací dôvod. I napriek tomu dáva najvyšší súd do pozornosti:

Dovolací súd nezdiera názor obvinených o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Práve naopak, pričom poznamenáva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a ostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúma v odvolacom konaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nevyhnutné zobrať do úvahy argumenty, skutkové a právne závery obidvoch súdov, najmä ak odvolacie námietky zodpovedajú námietkam predkladaným už pred súdom

prvého stupňa.

Odvolací súd i súd prvého stupňa v odôvodnení svojich rozhodnutí zrozumiteľne a v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por. rozobrali všetky podstatné a rozhodné skutkové i právne skutočnosti a presvedčivo vysvetlili prečo rozhodli tak ako rozhodli. Ich rozhodnutia považuje dovolací súd za zrozumiteľné, nie len pre osoby znále práva, ale aj pre verejnosť, pričom v nich možno nájsť odpovede na všetky, pre dovolateľov nejasné či sporné otázky.

Zo zreteľom na vyššie uvedené rozhodol najvyšší súd tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, bez potreby formálne rozhodnúť o návrhoch obvinených na prerušenie výkonu trestu odňatia slobody, ktorý návrh so zreteľom na zamietnutie ich dovolania stratil opodstatnenie.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.